

Bruxelles, 14.10.2019
COM(2019) 468 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE CONSILIU ȘI PARLAMENTUL EUROPEAN
privind evaluarea intermediară a Programului pentru competitivitatea întreprinderilor
și a întreprinderilor mici și mijlocii

{SWD(2019) 374 final}

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE CONSILIU ȘI PARLAMENTUL EUROPEAN

privind evaluarea intermediară a Programului pentru competitivitatea întreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii

I. INTRODUCERE

Programul pentru competitivitatea întreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri) - COSME - este programul Uniunii menit să consolideze competitivitatea și durabilitatea întreprinderilor, să încurajeze o cultură antreprenorială și să promoveze crearea și dezvoltarea IMM-urilor. Programul contribuie la îndeplinirea obiectivelor generale ale Strategiei Europa 2020 privind o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, urmărind totodată să optimizeze sinergiile cu alte programe ale UE, precum Orizont 2020 și fondurile structurale și de investiții europene (fondurile ESI).

Astfel cum se stipulează în Regulamentul COSME¹, Comisia a efectuat evaluarea intermediară a programului pentru a determina relevanța acestuia și valoarea sa adăugată, precum și eficacitatea și eficiența punerii acestuia în aplicare și a coerenței sale cu alte programe ale UE.

Prezentul raport rezumă principalele constatări ale evaluării și prezintă concluziile și învățămintele desprinse. Acesta este însoțit de un document de lucru mai detaliat al serviciilor Comisiei.

II. CONTEXT

COSME este succesorul Programului-cadru pentru competitivitate și inovare (CIP)², pus în aplicare între 2007 și 2013 cu un buget de 3,6 miliarde EUR³. Obiectivele acestuia au fost să contribuie la consolidarea productivității, a capacității de inovare și a creșterii durabile. CIP a fost compus din trei „piloni”: Programul pentru inovație și spirit antreprenorial (EIP), Programul de sprijinire a politicii în domeniul tehnologiilor informației și comunicațiilor (PSP TIC) și Programul Energie inteligentă - Europa (EIE).

În perioada de programare 2014-2020, activitățile din cadrul PSP TIC și EIE au fost transferate în programul Orizont 2020, în timp ce activitățile din cadrul programului EIP au fost transferate în mare parte în COSME.

EIP a reprezentat aproximativ 60 % din bugetul CIP. EIP a sprijinit accesul la finanțare pentru IMM-uri, Rețeaua întreprinderilor europene (EEN), Erasmus pentru tineri antreprenori (EYE), serviciile de asistență în materie de drepturi de proprietate intelectuală (DPI) pentru IMM-uri și activitățile care vizează promovarea culturii antreprenoriatului și crearea unor condiții-cadru mai bune pentru IMM-urile care își desfășoară activitatea în UE. În cadrul COSME nu a fost inclusă nicio trimitere la inovație, în timp ce o atenție deosebită a fost acordată turismului.⁴

¹ Regulamentul (UE) nr. 1287/2013.

² Decizia nr. [1639/2006/CE](#) a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 2006 de instituire a unui program-cadru pentru inovație și competitivitate (2007-2013).

³ COM(2005) 121.

⁴ Pentru o comparație detaliată între CIP și COSME: Fanny Lajarthe (2012). *Differences and Similarities Between CIP And COSME: briefing note* („Diferențe și asemănări între CIP și COSME: notă informativă”). IP/A/ITRE/2012-14

Evaluarea impactului⁵, care însoțește propunerea de regulament privind COSME⁶, a identificat următoarele disfuncționalități ale pieței: un acces problematic la finanțare pentru IMM-uri; niveluri scăzute ale creării de întreprinderi și performanțe slabe la nivel antreprenorial; spirit antreprenorial slab; un mediu de afaceri care nu este propice înființării și dezvoltării întreprinderilor; probleme care împiedică specializarea la nivel de industrie și competitivitatea sectorială; internaționalizarea limitată a IMM-urilor, atât în interiorul, cât și în afara Europei.

Obiectivele generale și specifice ale COSME au fost concepute pentru a soluționa aceste probleme. Opțiunea preferată pentru atingerea acestor obiective a fost continuarea în cadrul COSME a tuturor acțiunilor din cadrul EIP (2,2 miliarde EUR), cu excepția inovării (aproximativ 600 de milioane EUR). Pachetul financiar al COSME este de 2,3 miliarde EUR pentru perioada 2014-2020.

În principal, programul COSME este pus în aplicare de EASME, Agenția Europeană pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, în numele Comisiei Europene (CE), cu excepția instrumentelor financiare care sunt puse în aplicare de Fondul european de investiții (FEI) în numele CE. Programul este deschis, de asemenea, pentru țările europene terțe, care nu sunt membre ale UE⁷.

III. PUNEREA ÎN APLICARE – SITUAȚIA ACTUALĂ

După cum s-a evidențiat în cadrul evaluării la jumătatea perioadei, ratele de execuție bugetară în cadrul COSME sunt bune. Bugetul operațional⁸ disponibil în 2014 (247 de milioane EUR), a fost executat în proporție de 99,87 %; în 2015, bugetul operațional disponibil (329 de milioane EUR) a fost executat în proporție de 99,38 %; în 2016, bugetul operațional disponibil (336 de milioane EUR) a fost executat în proporție de 96,69 %. Structurile de punere în aplicare pentru instrumentele financiare și Rețeaua întreprinderilor europene erau în vigoare și produceau rezultate. O consolidare suplimentară de 550 de milioane EUR a instrumentelor financiare a fost asigurată prin intermediul Fondului european pentru investiții strategice.

Accesul la finanțare - obiectivul specific 1

Cel puțin 60 % din resursele programului (adică 1 400 de milioane EUR) sunt alocate instrumentelor financiare ale COSME, mecanismului de garantare a împrumuturilor (LGF) și mecanismului de capitaluri proprii pentru creștere (EFG). Acestea se bazează pe succesul instrumentelor financiare ale Programului-cadru pentru competitivitate și inovare (CIP) (2007-2013), care au contribuit la mobilizarea unor împrumuturi în valoare de peste 21 de miliarde EUR și a unor capitaluri de risc în valoare de peste 3 miliarde EUR pentru mai mult de 380 000 de IMM-uri din Europa.

Cererile de exprimare a interesului pentru instrumentele financiare, publicate în 2014, au generat un interes puternic din partea intermediarilor financiari din întreaga UE și din țările participante la COSME care nu sunt membre ale UE, în special pentru LGF. Cererea puternică de pe piață pentru LGF a continuat și în 2015, având drept consecință epuizarea, până la jumătatea anului 2015, a întregului buget disponibil pentru perioada 2014-2015. Datorită garanției oferite de Fondul european pentru

⁵ SEC(2011) 1452 final.

⁶ COM(2011)834 final.

⁷ <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/34263>

⁸ Liniile bugetare 02.02.01 și 02.02.02 pentru toate sursele de finanțare, inclusiv contribuțiile țărilor terțe și sumele restituite provenite de la instrumentele financiare din cadrul CIP și care nu includ liniile bugetare administrative din cadrul COSME.

investiții strategice (FEIS)⁹, FEI a putut continua să semneze acorduri de garantare în cadrul LGF al COSME în a doua jumătate a anului 2015. La sfârșitul anului 2016, aproape 143 000 de IMM-uri din 21 de țări participante au primit finanțare în valoare de aproape 5,5 miliarde EUR¹⁰ în cadrul LGF consolidat. Consolidarea LGF din cadrul COSME, datorată garanției FEIS, a continuat în 2016 și 2017, având un efect pozitiv asupra finanțării puse la dispoziția IMM-urilor cu risc mai mare, mult mai devreme decât ar fi fost cazul doar cu bugetul COSME, accelerând astfel finanțarea economiei reale.

Având în vedere caracteristicile specifice inerente unui mecanism de capitaluri proprii, în cadrul căruia procesele de diligență și de strângere de fonduri sunt mai complexe, semnarea acordurilor de finanțare a durat mai mult timp. Primele cinci tranzacții realizate în cadrul EFG, dintre care trei au legătură cu fonduri în mai multe faze în combinație cu mecanismul de capitaluri proprii pentru faza de început InnovFin, stabilit în cadrul Orizont 2020, au fost semnate la sfârșitul anului 2015. Primele investiții în IMM-uri au fost realizate în 2016 în cadrul acestor acorduri.

Accesul la piețe - obiectivul specific 2

COSME sprijină întreprinderile europene și, în special IMM-urile, să facă afaceri pe piața unică, precum și să exporte în afara Europei. Mai mult de două treimi din bugetul COSME pentru accesul la piețe este dedicat Rețelei întreprinderilor europene (EEN), care sprijină IMM-urile să găsească parteneri în domeniul afacerilor, tehnologiei și cercetării în UE și în țări terțe. De asemenea, programul promovează participarea IMM-urilor în cadrul programelor de finanțare ale UE, cum ar fi Orizont 2020 și fondurile ESI.

EEN și-a început activitățile conform planificării, la 1 ianuarie 2015 (activitățile din 2014 erau încă acoperite de programul CIP). 92 de consorții au fost selectate în urma a două cereri de propuneri. În această etapă, rețeaua includea 525 de organizații din UE și 80 de organizații din cele opt țări participante la COSME¹¹; acestea au semnat acorduri-cadru de parteneriat care acoperă o perioadă de șapte ani și acorduri specifice de grant pentru perioadele operaționale 2015-2016 și 2017-2018.

Rețeaua întreprinderilor europene (aproximativ 3 000 de membri ai personalului) a implicat, anual, peste 200 000 de IMM-uri în evenimente locale, a furnizat servicii de consultanță specializată pentru 70 000 de IMM-uri privind accesul la finanțare, DPI pentru afaceri și tehnologie, servicii pentru utilizarea eficientă a resurselor etc. Aproximativ 25 000 de IMM-uri participă anual la evenimente de cooperare, care au ca rezultat semnarea a aproximativ 2 500 de parteneriate internaționale între IMM-uri.

În cadrul obiectivului specific 2, COSME este pus în aplicare, de asemenea, prin finanțarea altor proiecte mai mici; cele mai importante sunt:

- Portalul „Europa ta” pentru întreprinderi, cu aproximativ 0,5 milioane EUR pe an;
- Serviciile de asistență în materie de drepturi de proprietate intelectuală (DPI) din China, America Latină și Asia de Sud-Est, cu 7,2 milioane EUR;
- Centrul pentru cooperare industrială UE-Japonia, cu 2,7 milioane EUR pe an;
- Puncte unice de contact îmbunătățite în statele membre, cu 1 milion EUR;

⁹ Așa-numita consolidare a LGF în cadrul COSME

¹⁰ A se vedea situația punerii în aplicare a LGF din cadrul COSME la 31 martie 2016, disponibilă la adresa: http://www.eif.org/what_we_do/guarantees/single_eu_debt_instrument/cosme-loan-facility-growth/index.htm

¹¹ Islanda, Muntenegru, Macedonia de Nord, Turcia, Albania, Serbia, Moldova, Armenia

- Îmbunătățirea accesului IMM-urilor la achizițiile publice, cu 1 milion EUR.

Îmbunătățirea condițiilor-cadru pentru întreprinderi - obiectivul specific 3

COSME finanțează acțiuni care vizează îmbunătățirea mediului de afaceri pentru IMM-uri, cum ar fi clusterelor și tehnologiile digitale, reducerea birocrăției și promovarea principiului „a gândi mai întâi la scară mică”, precum și îmbunătățirea competitivității sectoarelor strategice care au o importanță strategică pentru economia europeană, inclusiv turismul.

Acest obiectiv este pus în aplicare printr-o mare varietate de acțiuni mai mici, prin intermediul unor cereri de propuneri și proceduri de ofertare, precum:

- Competențele digitale pentru competitivitate și inovare, aproximativ 3 milioane EUR pe an;
- Programul privind internaționalizarea clusterelor pentru IMM-uri, cu o valoare cuprinsă între 3,5 și 5 milioane EUR pe an;
- Programul de excelență a clusterelor pentru 1,5 milioane de EUR pe an;
- Modernizarea activităților din industrie (tehnologiile generice esențiale, producția avansată etc.) pentru 5 milioane EUR pe an în medie;
- Mai multe activități de sprijinire a IMM-urilor din sectoare industriale (construcții, chimie, aeronautică, apărare, lanțul de aprovizionare cu alimente, utilizarea eficientă a resurselor, proiectare, produse ecologice etc.); valoare cuprinsă între 5 și 8 milioane EUR pe an;
- Monitorizarea și urmărirea politicii pentru IMM-uri, 5 milioane EUR pe an în medie:
 - Evaluarea performanței IMM-urilor;
 - Adunarea IMM-urilor;
 - Rețeaua reprezentanților IMM-urilor;
 - Instrumentele de informare, cum ar fi Business Planet pe Euronews și portalul pentru IMM-uri;
- Platforma UE REFIT pentru reducerea sarcinilor de reglementare, 0,5 milioane EUR în medie pe an;
- Sprijin pentru sectorul turismului, pentru un buget cuprins între 5 și 9 milioane EUR pe an;
- Promovarea economiei sociale și a antreprenoriatului social, pentru un buget cuprins între 0,5 și 2 milioane EUR pe an.

Între 2014 și 2016, pentru acest obiectiv au fost alocate 109,3 milioane EUR, reprezentând 12 % din pachetul financiar. Primele cereri în cadrul acestui obiectiv au fost publicate la sfârșitul anului 2014 și, luând în considerare perioada de execuție, majoritatea acțiunilor au început să producă rezultate numai după termenul prevăzut pentru prezenta evaluare.

Grupul la nivel înalt privind sarcina administrativă a contribuit la schimbul de bune practici și la monitorizare și a deschis calea pentru platforma UE REFIT. Evaluarea performanței IMM-urilor a oferit o privire de ansamblu asupra IMM-urilor europene și informații detaliate privind punerea în aplicare a „Small Business Act”. Informațiile specifice statelor membre au fost integrate în recomandările specifice fiecărei țări din semestrul european. Rețeaua de reprezentanți pentru IMM-uri, adunarea anuală a IMM-urilor și săptămâna europeană a IMM-urilor au constituit forumuri pentru sensibilizare și schimbul de bune practici în toate domeniile Small Business Act. Nu în ultimul rând, cel de al 4-lea sezon al emisiunii „Business Planet” (Planeta afacerilor) a început pe canalul Euronews TV la 12 iunie 2015.

Campania privind competențele digitale pentru locuri de muncă a acoperit 30 de țări, implicând 384 de organizații și reunind peste 300 000 de participanți, aproximativ 115 milioane de persoane fiind expuse campaniei.

Cererea de propuneri „Bunuri de consum bazate pe proiectare” (cu un buget disponibil de 4 milioane EUR) a avut ca rezultat selectarea a 10 proiecte ale IMM-urilor pentru dezvoltarea de soluții digitale, inovatoare, pentru îmbunătățirea proceselor de proiectare și de comunicare în lanțul valoric al produselor textile și al articolelor de îmbrăcăminte, de produse inovatoare care includ tehnologii digitale și de produse și noi modele de afaceri care abordează provocări de natură ecologică și societală.

Inițiativele în domeniul turismului au contribuit la consolidarea competitivității sectorului turistic european. Inițiativele destinate creșterii fluxului de turiști în vârstă și de turiști tineri au contribuit la prelungirea sezonului turistic. Acțiunile destinate consolidării accesibilității turismului au contribuit la îmbunătățirea facilităților și a serviciilor pentru turiștii cu nevoi speciale în materie de acces. Vizibilitatea „Destinațiilor europene de excelență” s-a îmbunătățit, ceea ce va determina un număr mai mare sosiri potențiale de turiști și un efect de propagare asupra veniturilor locale ale zonelor destinate și ale operatorilor de turism. Activitățile și evenimentele de sensibilizare au condus la o mai bună vizibilitate și integrare a inițiativelor din domeniul turismului.

În perioada 2014-2016, cererile *Clusters Go International* au implicat 25 de parteneriate strategice europene ale clusterelor (ESCP), reprezentând 145 de organizații de clustere din 23 de țări europene și peste 17 000 de IMM-uri europene. 15 din cele 25 de ESCP selectate au fost finanțate. Celelalte 10 parteneriate au primit eticheta ESCP și au fost încurajate să își continue parteneriatele în mod voluntar, fără finanțare COSME. Cele 15 parteneriate cofinanțate reprezintă aproximativ 95 de clustere care se adresează unui număr de peste 10 300 de IMM-uri europene.

Antreprenoriatul și cultura antreprenorială - obiectivul specific 4

COSME sprijină schimburile în rândul educatorilor și formatorilor europeni pentru dezvoltarea celor mai bune practici în educația antreprenorială din UE. Programul se concentrează asupra unor grupuri precum tineri, femei sau antreprenori în vârstă, care să beneficieze de mentorat sau de alte scheme personalizate.

Principalul instrument este programul de mentorat „Erasmus pentru tineri antreprenori”, care ajută noii antreprenori să dobândească și să dezvolte competențe și cunoștințe antreprenoriale și să își dezvolte în continuare activitatea economică învățând de la antreprenori cu experiență. Acesta a fost inițiat în 2009 ca un proiect-pilot, iar în prezent este o acțiune esențială în cadrul programului COSME.

Programul este pus în aplicare printr-o cerere de propuneri anuală, care are ca rezultat semnarea de către EASME a unor acorduri de grant pe perioade de 24 de luni. În general, există întotdeauna un număr mare de proiecte bune care nu pot fi finanțate din cauza lipsei de fonduri. Pentru cererea de propuneri din 2014¹²: 111 propuneri depuse, 15 proiecte selectate care au implicat 111 organizații din 28 de țări participante la COSME; 40 de proiecte cu un volum de aproximativ 14 milioane EUR nu au putut fi finanțate din cauza constrângerilor bugetare. Punerea în aplicare a activităților a început la 1 februarie 2015, cu o rețea de 175 de organizații intermediare în 32 de țări (26 de state membre și 6 țări participante la COSME). Până la sfârșitul anului 2016, au fost acceptate 11 000 de profiluri de antreprenori și au fost create 4 200 de legături la care participă peste 8 400 de antreprenori.

În cadrul acestui obiectiv specific, COSME finanțează și alte câteva proiecte mai mici; cele mai importante sunt:

¹² <https://ec.europa.eu/easme/sites/easme-site/files/documents/erasmus-for-young-entrepreneurs-call-for-proposals-2014.pdf>

- Educația antreprenorială, între 0,4 și 1 milion EUR în medie pe an;
- Antreprenoriatul în rândul femeilor, între 0,5 și 1 milion EUR în medie pe an;
- Antreprenoriatul în rândul persoanelor în vârstă, între 0,5 și 1 milion EUR în medie pe an;
- Antreprenoriatul digital, 2,5 milioane EUR în 2015;
- Sprijin pentru antreprenoriatul în rândul migranților, 1,5 milioane EUR pe an.

IV. METODOLOGIE

Evaluarea la jumătatea perioadei acoperă perioada 2014-2016 și se bazează în mare parte pe un studiu¹³ realizat între decembrie 2016 și decembrie 2017 de un consultant extern. Consultantul a efectuat studiul utilizând metodologia standard de evaluare a Comisiei, astfel cum se recomandă în orientările privind o mai bună legislație¹⁴. Obiectivul a fost evaluarea activităților programului finanțate în perioada 2014-2016, pe baza a cinci criterii: relevanța, eficacitatea, coerența, eficiența și valoarea adăugată europeană.

Evaluarea la jumătatea perioadei a abordat 6 întrebări principale și 15 întrebări secundare prevăzute în specificațiile studiului și a utilizat o combinație de metode cantitative și calitative.

Instrumentele pentru evaluarea la jumătatea perioadei au inclus cercetare documentară, analiză statistică a datelor secundare, un atelier de lucru, 120 de interviuri la nivel înalt, consultări specifice în care au fost implicate peste 4 000 de IMM-uri și o consultare publică în cadrul căreia au fost primite 195 de răspunsuri și 14 documente de poziție.

Având în vedere că aceasta este o evaluare intermediară, cea mai mare parte a efectelor preconizate pe termen lung nu sunt încă măsurabile. Prin urmare, accentul principal a fost pus pe măsura în care programul stabilește punctele de plecare pentru atingerea realizărilor și a rezultatelor propuse la jumătatea perioadei. Acest lucru implică punerea accentului pe caracterul adecvat și pe calitatea proiectării programului, adică pe obiectivele formulate, resursele investite și activitățile puse în aplicare - cu alte cuvinte, criteriile de relevanță și coerență.

Pentru mai multe detalii privind metodologia, vă rugăm să consultați documentul însoțitor de lucru al serviciilor Comisiei.

V. CONSTATĂRILE EVALUĂRII

Această secțiune prezintă principalele constatări ale evaluării în conformitate cu cele cinci criterii de evaluare prevăzute mai sus.

A. Relevanța

COSME contribuie la îndeplinirea priorității principale a Comisiei Juncker, și anume stimularea creșterii economice și a creării de locuri de muncă, prin mai multe acțiuni, inclusiv prin îmbunătățirea accesului la finanțare, crearea de oportunități în cadrul rețelei, promovarea schimbului de informații și de bune practici, precum și a accesului la noi piețe pentru IMM-urile din UE. COSME este un program pentru toate IMM-urile din UE și acesta constituie unul dintre principalele sale puncte forte.

Programul pune în aplicare prioritățile de politică ale Comisiei, inclusiv *Small Business Act* (SBA), Strategia privind piața unică (2015) și Inițiativa privind întreprinderile nou-înființate și extinderea

¹³ <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/28084?locale=ro>

¹⁴ https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation-why-and-how/better-regulation-guidelines-and-toolbox_ro

acestora (2016). Există, de asemenea, o aliniere solidă la evoluția necesităților IMM-urilor din Europa.

Rezultatul sondajelor arată că atât intermediarii, cât și IMM-urile beneficiare consideră că acțiunile din cadrul COSME sunt relevante și corespunzătoare nevoilor lor, atât în ceea ce privește condițiile stabilite, cât și conținutul acestora. Programul are o relevanță ridicată pentru cetățenii UE, datorită accentului pus pe promovarea creșterii economice și pe crearea oportunităților de angajare.

Relevanța programului este mai limitată în domenii din afara sferei economice, de exemplu cele legate de provocările societale și unele dintre obiectivele definite în Strategia UE 2020, cum ar fi creșterea durabilă și favorabilă incluziunii. COSME răspunde la aceste obiective în principal într-o manieră indirectă.

Flexibilitatea COSME este un element-cheie. Aceasta permite punerea în aplicare a noilor priorități de politică prin lansarea de noi acțiuni și prin orientarea finanțării către domenii care constituie o prioritate. În acest sens, au fost propuse și executate mai multe modificări în alocarea bugetului în primii trei ani de punere în aplicare.

Principala deficiență în ceea ce privește relevanța (dar și eficacitatea, după cum se va discuta în continuare) se referă la structura programului. Cele două acțiuni principale, instrumentele financiare și Rețeaua întreprinderilor europene, reprezintă mai mult de 80 % din bugetul total, astfel cum este prevăzut în regulamentul COSME. În consecință, bugetul pentru alte acțiuni mai mici este foarte limitat. Acest lucru reduce, în unele cazuri, impactul potențial al acestor acțiuni.

B. Eficacitatea

În perioada 2014-2016, COSME a reușit, în general, să obțină rezultatele preconizate, cum ar fi numărul de IMM-uri care beneficiază de finanțare prin îndatorare sau numărul de evenimente organizate. Dovezile disponibile sugerează că COSME va avea un impact pozitiv asupra creșterii economice și a ocupării forței de muncă în cazul beneficiarilor săi.

Punctul forte al COSME constă în special în utilizarea intermediarilor pentru punerea în aplicare a programului. COSME exploatează proximitatea acestor intermediari față de IMM-uri și facilitează integrarea serviciilor furnizate în cadrul COSME cu serviciile furnizate de acești intermediari în contextul lor național și regional. Această abordare permite COSME să își maximizeze potențialul pentru obținerea efectelor dorite.

Accesul la finanțare

Instrumentele financiare reprezentate de mecanismul de garantare a împrumuturilor și de mecanismul de capitaluri proprii pentru creștere sunt extrem de eficiente pentru IMM-urile beneficiare. În special, mecanismul de garantare a împrumuturilor (LGF) a ajuns la un număr considerabil de IMM-uri, a propus în general condiții de finanțare mai favorabile, a demonstrat un efect de levier ridicat în ceea ce privește finanțarea IMM-urilor și a crescut oferta de finanțare prin îndatorare în majoritatea statelor membre. Cu toate acestea, s-a subliniat că pragul de 150 000 EUR peste care intermediarii financiari trebuie să verifice dacă IMM-ul nu îndeplinește niciunul dintre criteriile de inovare stabilite în cadrul instrumentului financiar pentru finanțarea prin împrumut pentru IMM-uri din cadrul Orizont 2020 a creat un efect negativ. Intermediarii sunt convinși să-și limiteze oferta financiară la acest prag, totodată pragul fiind considerat a fi necorespunzător pentru nevoile de finanțare ale multor IMM-uri.

Progresul în cadrul mecanismului de capitaluri proprii pentru creștere (EFG) este mai limitat din cauza timpului lung până la finanțare inherent investițiilor de capital și a preferinței pentru

instrumentul de capitaluri proprii instituit în cadrul Fondului european pentru investiții strategice (FEIS) în 2016.

În cadrul mecanismului de garantare a împrumuturilor (LGF), peste 60 de intermediari financiari din 25 de țări sunt implicați începând de la 31 decembrie 2016, sprijinind peste 140 000 de IMM-uri, dintre care 50 % sunt întreprinderi nou înființate, cu un istoric de activitate de mai puțin de cinci ani, în timp ce 90 % dintre întreprinderile sprijinite sunt microîntreprinderi.

LGF a permis creșterea numărului și a volumului tranzacțiilor de finanțare pentru IMM-urile cu risc mai ridicat (suma de 611,17 milioane EUR din acorduri de garantare semnate în 2014 - 2016 a permis un volum de finanțare de 5,5 miliarde EUR). Cei mai mulți intermediari financiari chestionați au precizat că instrumentul LGF le-a îmbunătățit considerabil capacitatea de a oferi o acoperire a riscului de credit sau credit. Sondajul a arătat, de asemenea, că, în general, garanția COSME a atras investiții suplimentare semnificative, estimate în total la 1,25 miliarde EUR. IMM-urile chestionate au precizat că efectele sunt pozitive asupra perspectivelor lor de creștere, atât în cazul EFG, cât și al LGF.

Acces la piețe

Rețeaua întreprinderilor europene (EEN) a demonstrat o capacitate puternică de a ajunge la IMM-uri din toată Europa, inclusiv la 150 000 de IMM-uri care au participat în cadrul serviciilor de cooperare și consultanță ale EEN. Datorită EEN, peste 8 000 de IMM-uri au încheiat acorduri de cooperare cu IMM-uri „de peste hotare” sau au pus în aplicare recomandări ale noilor servicii de consultanță ale EEN. Serviciile EEN au sprijinit în principal IMM-urile în îmbunătățirea calității bunurilor și serviciilor lor, ducând la creșterea (preconizată) a cifrei lor de afaceri și, în special, la intrarea acestora pe noi piețe geografice, atât din Europa, cât și din țări terțe. Serviciile rețelei sunt utilizate pe scară largă și apreciate de IMM-urile clienți. Rețeaua înregistrează succese semnificative în ceea ce privește rezultatele, în special în cadrul serviciilor de cooperare în afaceri, în furnizarea de consultanță, asistarea IMM-urilor în depășirea obstacolelor legate de inovare și gestionarea afacerilor și facilitarea relațiilor de afaceri valoroase între IMM-uri. De asemenea, rețeaua a produs rezultate inclusiv pentru intermediari, printre care se numără cunoștințe sporite, informații strategice și cooperarea cu alți membri ai rețelei pentru creșterea calității serviciilor.

În afară de serviciile EEN, portalul „Europa ta” pentru întreprinderi acționează ca sursă principală de informații. Acesta informează cu privire la drepturile și obligațiile existente la înființarea și/sau gestionarea unei întreprinderi într-o țară europeană și a atras vizitatori peste așteptări. Datele de monitorizare indică faptul că portalul ajunge la 2,9 milioane de vizitatori unici (ca bază de comparație, regulamentul COSME a stabilit un obiectiv pe termen lung pentru EEN la 2,3 milioane de utilizatori pentru serviciile digitale). Ratele de satisfacție în rândul utilizatorilor sunt de asemenea ridicate (93 %, în timp ce obiectivul a fost stabilit la 85 % în cadrul programului de lucru al COSME pentru 2016).

Acțiunea *Clusters Go International* (CGI) implică 25 de parteneriate strategice europene ale clusterelor (ESCP), reprezentând 145 de organizații de clustere din 23 de țări europene și peste 17 000 de IMM-uri europene. Doar 15 din cele 25 de ESCP selectate au fost finanțate, din cauza constrângerilor bugetare; celelalte 10 au primit eticheta ESCP și au fost încurajate să își continue parteneriatele în mod voluntar, fără finanțare COSME. Cele 15 parteneriate cofinanțate reprezintă aproximativ 95 de clustere care se adresează unui număr de peste 10 300 de IMM-uri europene. Au fost create parteneriate europene oficiale între clustere, precum și primele parteneriate „globale”.

Îmbunătățirea înțelegerii procesului de internaționalizare și îmbunătățirea capacităților managerilor clusterelor de sprijinire a internaționalizării au fost rezultatele-cheie, precum și crearea de noi relații

de afaceri internaționale. Un profil internațional mai solid și o vizibilitate mai mare pot fi considerate unele dintre rezultatele la scară mai largă pe termen mediu.

Îmbunătățirea condițiilor-cadru ale competitivității

Inițiativele care sprijină competitivitatea sectorială constau în mare parte în acțiuni unice, cu un buget limitat care vizează o gamă largă de sectoare. Potrivit beneficiarilor programului pentru turism, printre rezultatele directe se numără crearea de noi parteneriate strategice peste hotare și o vizibilitate crescută pe piețele internaționale. Deși puține IMM-uri au fost implicate direct, implicarea asociațiilor profesionale și a agențiilor de turism publice locale, regionale și naționale a creat baza unor efecte semnificative de multiplicare. Se dezvoltă produse și servicii turistice noi, iar în rândul participanților există așteptări mari cu privire la posibilitățile de a intra pe noi piețe.

Acțiunile de punere în aplicare a Small Business Act (SBA) au furnizat cu succes informații de calitate factorilor de decizie naționali prin publicarea evaluării performanței IMM-urilor și au oferit o platformă extrem de apreciată pentru schimbul de informații și bune practici prin intermediul Rețelei reprezentanților IMM-urilor. Percepția generală cu privire la aceste activități este că ele contribuie la o convergență a politicilor pentru IMM-uri în țările participante la COSME.

Spiritul antreprenorial

Erasmus pentru tinerii antreprenori (EYE) a fost un program de succes, îndeplinindu-și obiectivele preconizate. Programul a implicat aproximativ 3 500 de antreprenori. Se estimează că participarea noilor antreprenori la program a dus la crearea a 250 de întreprinderi noi, la atingerea unei cifre de afaceri suplimentare de 5 milioane EUR și la crearea a aproximativ 1 000 de locuri de muncă noi în perioada 2014-2016. În același timp, participarea antreprenorilor gazdă este legată de o cifră de afaceri suplimentară de 203 milioane EUR și peste 1 100 de locuri de muncă noi. De asemenea, programul a stat la baza unor rezultate importante în ceea ce privește relațiile de afaceri și internaționalizarea, atât pentru noii antreprenori, cât și pentru antreprenorii gazdă. În perioada 2014-2016, au fost efectuate în total 2 117 stagii. Se estimează că aproximativ 1 800 de noi potențiali antreprenori și-au îmbunătățit competențele tehnice și de conducere datorită programului EYE, în timp ce alții și-au îmbunătățit alte competențe de afaceri (marketing, administrație, finanțe).

Participanții au declarat că experiența lor în cadrul programului EYE le-a îmbunătățit înțelegerea provocărilor cu care se confruntă antreprenorii. De asemenea, EYE a avut efecte directe pentru gazde în ceea ce privește sprijinirea inovării în cadrul întreprinderii lor și rate de creștere considerabil mai mari decât media UE. Programul EYE și-a atins, de asemenea, obiectivele în ceea ce privește consolidarea relațiilor de afaceri și punerea bazelor pentru continuarea cooperării și a internaționalizării, datorită creării de oportunități de networking semnificative.

C. Eficiența

În general, COSME funcționează la un nivel rezonabil de eficiență, componentele sale principale fiind toate puse în aplicare în conformitate cu obiectivele specifice și cu calendarele stabilite în programele de lucru anuale. Principalul punct forte al COSME este claritatea descrierilor programelor sale de lucru, ceea ce duce la o pondere relativ scăzută de propuneri neeligibile care răspund la propunerile de granturi. Nu au fost identificate niciun fel de blocaje administrative majore, iar măsurile de simplificare introduse au fost considerate în general pozitive, deși, în cadrul EASME, au existat probleme cu noul sistem informatic în primul an de operare, ceea ce a generat dificultăți pentru beneficiari.

Punerea în aplicare a COSME este delegată în principal către EASME (acțiunile nefinanciare) și FEI (instrumentele financiare). EASME a prevăzut un buget de executare în valoare de 298 de milioane EUR pentru perioada 2014-2016, iar FEI, un buget de 550 de milioane EUR dedicat IMM-urilor pentru instrumentele financiare din cadrul COSME.

În general, atât intermediarii, cât și beneficiarii finali consideră costurile și sarcinile legate de utilizarea COSME ca fiind accesibile și acceptabile. Deși în unele cazuri sarcina administrativă a fost percepută ca fiind ridicată, feedbackul general a subliniat faptul că beneficiile depășesc costurile. Intermediarii financiari au semnalat că cerințele de raportare sunt împovărătoare și riscă să reducă atractivitatea LGF. Intermediarii financiari au susținut, de asemenea, că sarcina administrativă a EFG a fost substanțial mai mare decât în mod obișnuit în sectorul capitalului de risc. Cu toate acestea, IMM-urile care au beneficiat de LGF au precizat că nu s-au confruntat cu costuri, sarcini administrative sau o complexitate suplimentară din cauza garanției UE.

Toate IMM-urile și, în special, microîntreprinderile și întreprinderile mici, au considerat că condițiile de împrumut ale finanțării lor, sprijinite de o garanție UE-COSME, sunt mai favorabile decât cele oferite de alți intermediari financiari pentru o finanțare similară. IMM-urile beneficiare din alte domenii tematice ale COSME consideră, de asemenea, că beneficiile depășesc costurile.

În ceea ce privește gestionarea COSME de către EASME, perioada până la acordarea grantului în cazul cererilor deschise de propuneri a fost mai scurtă decât cea din obiectivul stabilit de EASME, în timp ce nivelul concurenței, numărul de propuneri și „rata de succes a propunerilor eligibile” variază considerabil între diferitele acțiuni. Este important de remarcat că COSME finanțează un număr mare de acțiuni mici, care necesită implicarea unui număr proporțional de mare de personal.

În ceea ce privește deficiențele, evaluarea la jumătatea perioadei arată că gestionarea datelor COSME trebuie îmbunătățită. Distribuirea responsabilităților de punere în aplicare între numeroșii actori implicați generează o provocare considerabilă în ceea ce privește gestionarea și coordonarea eficientă a programului, existând riscul de supraveghere și evaluare deficitară a programului. Este necesară o atenție sporită în ceea ce privește colectarea de date privind profilul beneficiarilor pentru a permite o monitorizare adecvată a rezultatelor programului și a progreselor înregistrate pentru atingerea obiectivelor acestuia.

D. Coerența

În general, programul COSME demonstrează un nivel bun de coerență internă. Se depun eforturi pentru crearea de sinergii și nu au fost identificate suprapuneri substanțiale. O mare atenție este dedicată realizării complementarităților între diferitele acțiuni, în special în domeniile reprezentate de EEN și internaționalizare. Centrul pentru cooperare UE-Japonia și serviciile de asistență în materie de DPI, de exemplu, cooperează cu EEN. Colaborarea dintre Programul privind internaționalizarea clusterelor și centrul pentru cooperare UE-Japonia a permis sprijinirea parteneriatelor între clustere privind internaționalizarea. Experții serviciului de asistență în materie de DPI și ai rețelei EEN sunt încurajați, de asemenea, să se implice în evenimentele Platformei europene de colaborare între clustere.

În ceea ce privește obiectivul privind antreprenoriatul, suprapunerea dintre părțile interesate din întregul portofoliu a fost minimă, deoarece majoritatea acțiunilor necesită angajarea unui grup specific de parteneri cu expertiză în domenii specifice. Acțiunile domeniului tematic „Condiții-cadru ale pieței unice” nu se suprapun între ele: fiecare acțiune abordează aspecte diferite ale pieței unice.

Percepția privind coerența dintre diferitele activități de comunicare din cadrul COSME - în principal site-uri web referitoare la instrumentele financiare și acțiunile de antreprenoriat - este oarecum neclară. Site-urile web referitoare la instrumentele financiare oferă informații clare, în timp ce cele referitoare la acțiunile de antreprenoriat par să fie gestionate independent unele de altele, fără

interacțiune. Evaluarea este pozitivă în raport cu sinergiile și complementaritățile create între portalul „Europa ta” pentru întreprinderi și serviciile EEN, precum și între alte activități COSME orientate către internaționalizare, precum EEN și programul „Clusters Go International”.

Analiza arată că există atât sinergii, cât și suprapuneri între instrumentele financiare ale UE. Există dovezi clare de sinergie între LGF din cadrul COSME și componenta pentru IMM-uri din cadrul FEIS, deoarece această intervenție FEIS este canalizată prin LGF. Pot apărea suprapuneri între LGF din cadrul COSME și instrumentele financiare din cadrul FEIS. Există o excludere clară a EFG de către componenta pentru IMM-uri din cadrul FEIS (conform intenției Comisiei la crearea componentei pentru IMM-uri din cadrul FEIS în 2016).

Există o coerență generală între instrumentele financiare COSME și Orizont 2020. În urma evaluării din 2016 a Planului de investiții, a reieșit că FEIS, COSME și componenta InnovFin din cadrul Orizont 2020 prezintă o bună complementaritate. Coordonarea dintre activitățile EEN în cadrul COSME și al programului Orizont 2020 constituie un exemplu elocvent de coerență cu alte inițiative ale UE, fiind foarte apreciat de numeroase părți interesate.

În ceea ce privește internaționalizarea IMM-urilor, nu există suprapuneri majore între activitățile finanțate de COSME și activitățile finanțate în cadrul Orizont 2020. Inițiativele Comisiei în domeniul internaționalizării IMM-urilor sunt realizate în principal prin intermediul COSME. Cu toate acestea, există unele programe semnificative în cadrul Orizont 2020 care pot ajuta IMM-urile, în mod implicit sau indirect, să se internaționalizeze și să inoveze. Un exemplu elocvent este inițiativa INNOSUP din cadrul Orizont 2020¹⁵, care abordează provocarea de a dezvolta noi lanțuri valorice industriale transsectoriale în întreaga UE prin valorificarea potențialului de inovare al IMM-urilor.

Informațiile disponibile nu prezintă suprapuneri substanțiale între serviciile EEN, acțiunile de internaționalizare a IMM-urilor/clusterelor și acțiunile finanțate de alte inițiative ale UE. Aceste inițiative ale UE includ programele operaționale ale FEDR, INTERREG, precum și inițiativele *EU Gateway* și *Business Avenues*.

Serviciile EEN finanțate în cadrul COSME și programul operațional al FEDR prezintă, în majoritatea cazurilor, un grad ridicat de complementaritate. În timp ce FEDR se concentrează, în general, pe mediul regional, serviciile EEN din cadrul COSME se concentrează în principal pe cooperarea transfrontalieră. Inițiativele *EU Gateway* și *Business Avenues* sprijină întreprinderile europene să stabilească colaborări de afaceri în Asia (inclusiv Japonia, Coreea și țările din Asia de Sud-Est). Evaluarea a arătat că există o colaborare regulată între EEN și inițiativele UE Gateway și Business Avenues. În plus, au fost identificate, de asemenea, sinergii între alte acțiuni din cadrul COSME, cum ar fi centrul pentru cooperare UE-Japonia și serviciile de asistență în materie de DPI.

Inițiativele pentru promovarea și sprijinirea antreprenoriatului sunt prevăzute în Planul de acțiune Antreprenoriat 2020 al Comisiei¹⁶. Multe dintre aceste măsuri sunt finanțate prin intermediul COSME. Cu toate acestea, alte acțiuni cu orientare similară obțin finanțarea prin alte programe UE, inclusiv prin sprijinul acordat mai multor rețele care ajută femeile să devină antreprenori, prin programul Erasmus +, Programul Uniunii Europene pentru ocuparea forței de muncă și inovare socială (EaSI) și fondurile structurale și de investiții europene (fondurile ESI). Deși toate aceste acțiuni au un obiectiv comun, nu există suprapuneri evidente între ele. Complementaritatea este atinsă predominant prin utilizarea diferitelor instrumente.

¹⁵ Sprijin pentru inovare oferit întreprinderilor mici, <https://ec.europa.eu/easme/en/innosup>

¹⁶ https://ec.europa.eu/growth/smes/promoting-entrepreneurship/action-plan_ro

În același timp, evaluarea la jumătatea perioadei arată că interacțiunea dintre nivelurile UE, național și regional de sprijin pentru IMM-uri nu este întotdeauna sinergică și complementară, deși nu au fost identificate suprapuneri substanțiale. Pentru acțiunile în care proximitatea față de comunitățile de IMM-uri este un puternic factor promotor, o mai bună coordonare cu acțiunile naționale și regionale ar îmbunătăți și mai mult coerența. Acesta este în special cazul serviciilor EEN și al acțiunilor din cadrul COSME care sprijină organizațiile de clustere.

E. Valoarea adăugată europeană

Fiecare program finanțat de UE ar trebui să ofere o valoare adăugată europeană concretă. Aceasta înseamnă că ar trebui să contribuie în mod clar la promovarea valorilor și a standardelor Uniunii Europene. Acțiunile finanțate de UE ar trebui să completeze, să îmbunătățească și să sprijine acțiunile naționale, regionale și locale.

Instrumentele financiare din cadrul COSME, în special mecanismul de garantare a împrumuturilor, oferă un important efect de levier financiar care permite intermediarilor naționali și regionali să ofere produse de creditare care au un profil de risc mai ridicat în comparație cu oferta lor obișnuită de produse. De asemenea, oferă sprijin unui număr substanțial mai mare de întreprinderi decât ar putea să servească altfel. În plus, programele naționale de sprijin, în special pe piețele mai mici, au un efect de levier mai ridicat atunci când sunt combinate cu un program la nivelul UE. În general, părțile interesate și intermediarii sunt de acord că nicio instituție privată sau țară participantă nu ar fi putut obține singură rezultatele pe care COSME a reușit să le obțină în ceea ce privește efectele de levier, sfera de cuprindere și profilul de risc pentru IMM-urile implicate.

Majoritatea intermediarilor din cadrul LGF au considerat sprijinul public la nivelul UE ca fiind decisiv și au considerat că un program european poate obține rezultate pe care un program național nu le va putea atinge. LGF le-a permis acestora să ofere un instrument de garantare în condiții mai favorabile (rate ale dobânzilor și comisioane mai mici, cereri de garanții mai mici) unui număr mai mare de IMM-uri. În plus, în unele țări, nu există programe la nivel național care să sprijine accesul la finanțare pentru IMM-uri. „Marca UE” contribuie la creșterea încrederii în rândul potențialilor beneficiari. Cu toate acestea, rezultatul evaluării a subliniat faptul că LGF nu a ajuns suficient de mult la piețele financiare mai puțin mature și că ar fi de preferat o abordare mai bine direcționată.

Intermediarii din cadrul EFG consultați în contextul acestei evaluări au fost cu toții de acord că furnizarea de finanțare prin capitaluri proprii este mai eficientă la nivelul UE și permite realizarea unei sfere de cuprindere și a unei game mai largi de sprijin decât programele naționale și regionale.

Dimensiunea europeană se află, de asemenea, în centrul Rețelei întreprinderilor europene și a serviciilor acesteia. Rețeaua pune în aplicare acțiunile care altfel nu ar fi posibile din cauza amplitudinii și a calității serviciului furnizat. Dimensiunea europeană este crucială, în special pentru acele servicii care au o componentă transfrontalieră, acesta fiind un aspect al sprijinului pentru IMM-uri care de obicei nu este acoperit în programe similare la nivel național/regional.

La nivel național/local există multe tipuri diferite de intervenții concepute pentru a promova antreprenoriatul și întreprinderile nou înființate în faza de început a existenței lor. Majoritatea acțiunilor mai mici de antreprenariat finanțate de COSME vizează reunirea părților interesate și a inițiativelor naționale din diversele domenii ale antreprenoriatului. În domeniile emergente (de exemplu, antreprenoriatul în rândul migranților), acțiunile COSME joacă un rol principal în sprijinirea măsurilor naționale.

Programul EYE are, de asemenea, o misiune și obiective transfrontaliere solide la nivelul UE. Acesta permite mobilitatea în toată Europa, punând în legătură tinerii antreprenori cu gazdele lor din alte

țări și oferind oportunități de a învăța și de a întâlni parteneri de afaceri din întreaga piață unică. Acest lucru se întâmplă la o scară care ar fi imposibil de realizat la nivel național.

Pentru celelalte linii de acțiune din cadrul COSME, beneficiile punerii lor în aplicare la nivel european, mai degrabă decât la nivel național sau regional, sunt, de asemenea, foarte mari. Printre exemplele de astfel de acțiuni se numără eSkills (competențe digitale), acțiunile în domeniul turismului care reunesc actori din lanțurile valorice europene și programul *Clusters Go International*, care încurajează parteneriate europene între clustere pentru a dezvolta și a pune în aplicare în comun strategii de internaționalizare. În plus, acțiunile din cadrul politicii privind IMM-urile, care furnizează informații strategice, precum și oportunități în cadrul rețelei pentru factorii de decizie politică de la nivel național, favorizează elaborarea de politici pentru IMM-uri, precum și convergența între măsurile naționale de politică destinate IMM-urilor. Amploarea și profunzimea sprijinului oferit de COSME depășește cu mult sprijinul care poate fi oferit IMM-urilor europene prin inițiativele naționale sau regionale.

V. CONCLUZII ȘI ÎNVĂȚĂMINTE DESPRINSE

Evaluarea intermediară a COSME oferă o imagine de ansamblu pozitivă asupra punerii în aplicare a programului și a rezultatelor obținute în primii trei ani ai perioadei de programare. Punerea în aplicare a programului este pe cale să își atingă obiectivele stabilite în temeiul juridic până la sfârșitul anului 2020. Cu toate acestea, trebuie menționat că constatările acestei evaluări sunt limitate la perioada de evaluare și nu prezintă încă impactul total al programului COSME.

Acțiunile COSME sunt extrem de relevante în ceea ce privește abordarea provocărilor legate de promovarea creșterii economice și crearea de șanse de angajare. Cu toate acestea, impactul acestora este mai limitat în ceea ce privește abordarea provocărilor globale și societale. Există, așadar, posibilitatea unei mai bune integrări a acestor obiective în proiectele COSME și a unei utilizări mai extinse a instrumentelor existente din cadrul COSME, în special a EEN, pentru a ajuta IMM-urile să abordeze provocările societale.

Majoritatea acțiunilor din cadrul COSME, instrumentele financiare, Rețeaua întreprinderilor europene, Erasmus pentru tinerii antreprenori, serviciile de asistență în materie de DPI pentru IMM-uri sau clusterelor reprezintă o continuare a acțiunilor din cadrul CIP. În general, COSME a reușit să atingă rezultatele preconizate. Punctul forte al programului constă în special în utilizarea intermediarilor pentru punerea în aplicare a programului. COSME exploatează proximitatea acestor intermediari față de IMM-uri și facilitează integrarea serviciilor furnizate de COSME cu serviciile furnizate de acești intermediari în contextul lor național și regional.

În general, COSME funcționează la un nivel rezonabil de eficiență. Acțiunile sunt puse în aplicare în conformitate cu obiectivele specifice și cu calendarele stabilite în programele de lucru anuale. O majoritate semnificativă a intermediarilor și a beneficiarilor finali raportează un raport cost-beneficiu bun al participării lor. Cu toate acestea, un număr mare de acțiuni mici reduce rentabilitatea punerii în aplicare a COSME de către EASME. Fragmentarea va fi abordată în programele de lucru anuale ale COSME până la sfârșitul perioadei de programare, acordând prioritate acțiunilor mai mari și strategice care pun în aplicare prioritățile de politică ale Comisiei, păstrând în același timp un număr limitat de acțiuni-pilot mai mici pentru a menține flexibilitatea programului.

COSME este pus în aplicare de Comisie, EASME și FEI. Din această cauză, coordonarea și gestionarea eficientă a programului sunt o provocare. Cu toate acestea, trebuie sporită calitatea gestionării datelor în ceea ce privește acțiunile nefinanciare pentru a dispune de un set complet de date referitoare la activitățile, rezultatele și beneficiarii programului.

Nu există suprapuneri majore cu alte programe ale UE, naționale sau regionale, dar o mai bună coordonare cu acțiunile naționale și regionale ar îmbunătăți și mai mult coerența. Gestionarea îmbunătățită a datelor și accesul mai ușor la datele de monitorizare la nivel național/regional vor permite statelor membre să raporteze cu privire la suprapuneri și să sporească sinergiile.

COSME are un nivel bun de valoare adăugată europeană. Dimensiunea europeană constituie însăși esența proiectării acțiunilor COSME. În mai multe cazuri, acțiunile COSME nu numai că au completat măsurile naționale, regionale și locale, ci au contribuit și la îmbunătățirea acestora.

Nu în ultimul rând, evaluarea la jumătatea perioadei va deschide calea pentru evaluarea finală a COSME, care va contribui, de asemenea, la elaborarea detaliată a primelor programe de lucru din perioada de după 2020. Constatările preliminare ale evaluării intermediare furnizează informații pentru evaluările impactului asupra pieței unice și a programelor de investiții ale UE pentru următorul cadru financiar multianual pentru perioada 2021-2027.